

IFLA:n uudet avainalueet – kirjastojen selviämisstrategiat ja verkkotiedon saatavuus

Päivikki Karhula

Kirjastoalan laajimman kansainvälisen järjestön, IFLA:n uusi pääsihteeri Jennifer Nicholson vieraili Suomessa tammikuun alussa. Suomen vierailun yhteyteen järjestivät suomalaiset kirjastoseurat yhdessä Eduskunnan kirjaston kanssa aamupäiväseminaarin. Jennifer Nicholson esitteli tilaisuudessa IFLA:n strategisia linjauksia ja järjestön toimintaa. Lisäksi suomalaiset IFLA-jäsenet kertoivat kokemuksiaan järjestössä toimimisestaan.

IFLA antaa ammatillista pääomaa

IFLA:lla on sekä laajuutta että historiaa. Yli 80 vuotta sitten perustettu järjestö on nykyisellään aidosti kansainvälinen järjestö. IFLA:lla on toimisto Haagissa Hollannissa, mutta alueellisia toimipisteitä myös Afrikassa, Aasiassa ja Brasiliassa. Jäseniä, jotka ovat enimmäkseen kirjastoalan organisaatioita, on 147 maasta ja järjestössä toimitaan 7 kielellä.

Strategisina tavoitteina IFLA:n toiminnalle ovat kirjastojen etujen ajajana toimiminen ja ammatillisen kehityksen tukeminen. – IFLA:n on myös kehitettävä järjestön imagoa ja vakuu-

tettava jäsenistölle, että jäsenyys on ammatillista pääomaa. kuvaa Nicholson. – Kirjastoammattilaisten rinnalla tavoitellaan nykyisellään jäseniksi myös alan yrityksiä. Kirjastoalan yrityksiä on mahdollista saada lisää näkyvyyttä ja tavoittaa asiakkaita järjestön kautta.

IFLA panostaa monin tavoin kirjastojen vaikutusvallan lisäämiseen ja heidän kapasiteettinsa lisäämiseen etujensa ajamiseksi yhteiskunnassa. - IFLA on antanut tukea kirjastoille lobbaukseen ja kansallisen kirjastopolitiikan luomiseen sekä yhteiskunnallisen tietoisuuden lisäämiseen kirjastojen roolista, eritteli Nicholson. -

Kehitteillä on myös tueksi eräänlainen “survival package” tiukentuvan talouden ympäristössä toimiville kirjastoille. IFLA:n 2009–2010 vuosien strategisissa tavoitteissa huomioidaan myös digitaalisten aineistojen lisääntymisen ja tieto-organisaatioiden yhteisen pelikentän (konvergensi) vaikutukset kirjastopolitiikkaan ja käytäntöihin.

IFLA on toiminut merkittävänä vaikuttajana myös verkkokehityksen alueella, joka ovat kirjastoille keskeisiä tulevaisuuden kysymyksiä. IFLA on mm. opastanut kirjastoja toimimaan tietoyhteiskuntakysymyksiin vaikuttajina kansainvälisellä tasolla saakka, kuten WSIS-kokouksissa (World Summit on the Information Society). IFLA:lla (FAIFE) on yhteyksiä myös Internet Governance Forumin kokouksiin.

Viestintään ja yhdessä työskentelyyn panostetaan

IFLA:n uuden pääsihteerin, Jennefer Nicholsonin tuntuva kokemus järjestössä toimimisesta näkyi erityisesti järjestön toimintamalleihin kohdistuvissa uudistuksissa.

Näissä tavoitteissa organisaation toimivuuden ja viestinnän kehittäminen olivat keskeisiä.

Nicholson haluaa tehostaa järjestön toiminnassa erityisesti asioiden priorisointia sekä kommunikaatiota eri tasoilla toimivien toimielinten vä-

lillä. – Avainasiana on pitää organisaatorakenne matalana ja toimivana, korostaa Nicholson. – Haluamme parantaa vuorovaikutusta organisaation eri kerrosten välillä, jakaa tehokkaammin resursseja ja työskennellä toimivammin yhdessä.

IFLA:n verkkosivut ovat myös uudistumassa. Uudistus heijastaa osin myös järjestön uudenlaisia suuntautumista viestintään, jossa pyritään kevyempään ja vuorovaikutteisempaan suuntaan. – Viestinnän uudet rakenteet ovat luoneet mahdollisuudet toimia helpommin. Nuoremmat ammattilaiset ovat tottuneita nopeaan tiedonhakuun ja ovat tietyllä tavalla kärsimättömiä. Heillä on netissä myös katu-uskottavuutta, kuvailee Nicholson muuttuvan viestintäympäristön tarpeita – Verkkosivuilla onkin tulossa lisää erilaisia mediamuotoja ja vapaamuotoisempia viestinnän kanavia, kuten blogeja ja keskustelua.

Tasapuoliset toimintamahdollisuudet

Tasapuolisten toimintamahdollisuuksien avaaminen eri maista tuleville ja eri-ikäiselle jäsenkunnalle ja uusien yhteistyökumppanuuksien avaaminen ovat keskeisiä tavoitteita järjestön toiminnan virittämiselle.

Järjestö pyrkii myös käytännössä tasoittamaan maiden välisiä eroja ja avaamaan tasaisemmin

mahdollisuuksia eri maissa toimiville jäsenille. – IFLA on mennyt eteenpäin tässä suhteessa merkittävällä tavalla, toteaa Nicholson. – Amerikkalaiset ja eurooppalaiset kirjastot olivat pitkään järjestön toiminnassa hallitsevassa asemassa, mutta IFLA on avautunut erityisesti viimeisten kymmenen vuoden aikana aidosti kansainväliseksi toimijaksi. Kehitysmaiden rooli järjestön toiminnassa on ollut kasvava. Tässä kehityksessä jäänmurtojina ovat toimineet järjestön johdossa viime vuosina toimineet botswanaalainen Ellen Tise ja eteläafrikkalainen Kay Raseroka.

Nuorempia alan ammattilaisia koulutetaan ja tuetaan osallistumaan ja kasvamaan järjestössä toimijoiksi, kuvaa Nicholson. – IFLA on kiinnostunut myös nuorten kirjastoammattilaisten tarpeista ja kiinnostuksen kohteista, joita on selvitettykin kyselyn avulla. Alan uusille ammattilaisille on myös erillinen keskusteluryhmä.

Vapaa tiedonvälitys ja kehitysmaiden tukeminen avainasioita

Tiedonvälityksen vapaus ja tietoaineistojen julkiseen saatavuuteen ja käyttöön liittyvät oikeudet ovat keskeisiä strategisia tavoitteita IFLA:lle. Kun verkkoaineistojen määrä jatkuvasti lisääntyy kirjastoille, käyttöoikeuksiin ja saatavuuteen liit-

tyvät teemat muodostuvatkin sähköisen tietoympäristön ydinkysymyksiksi.

IFLA:n keskeisiin toimieliimiin kuuluvatkin tekijänoikeuksia käsittelevä CLM:n (Committee on Copyright and other Legal Matters) sekä tiedon saatavuutta ja tiedonvälityksen vapautta edistävän FAIFE (Committee on Free Access to Information and Freedom of Expression), joka toimii myös yhteistyössä kansalaisyhteiskuntaryhteisöjen kanssa.

Kansainvälisen järjestön tuki vähäisillä resursseilla toimiville kirjastoille, erityisesti kehitysmaissa, on myös ollut tärkeää. IFLA on pyrkinyt toimintaohjelmillaan mm. tukemaan perusrussien luomista kirjastoille sekä informaatiolukutaidon kehittämistä. ALP -ohjelmalla (Action for Development through Libraries Programme) on edistetty kirjastoalan täydennyskoulutusta ja kirjastoseurojen toimintaa kehitysmaissa. PAC (Preservation and Conservation) puolestaan keskittyy pitkäaikaissäilytyksen ja konservoinnin ratkaisuihin.

Tietoa kirjoittajasta:

*Päivikki Karhula, johtava tietoasiantuntija
Eduskunnan kirjasto
email. paivikki.karhula@eduskunta.fi*